

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

02 11 2016 р.

м. Київ

№ 1319

Про проведення всеукраїнського експерименту за темою
«Реалізація компетентнісного підходу
в науково-педагогічному проекті «Інтелект України»
на базі загальноосвітніх навчальних закладів.

Відповідно до Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07 листопада 2000 року № 522, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26 грудня 2000 року за № 946/5167 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 30 листопада 2012 року № 1352), на виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 04 грудня 2014 року № 1439 «Про завершення апробації навчально-методичного забезпечення початкової школи за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» та розроблення і впровадження проекту в основній школі загальноосвітніх навчальних закладів» та на підставі рішення комісії з питань інноваційної діяльності та дослідно-експериментальної роботи з проблем виховання, розвитку дітей та учнівської молоді у загальноосвітніх навчальних закладах Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України від 04 жовтня 2016 року (протокол № 31) та з метою реалізації компетентнісного підходу в науково-педагогічному проекті «Інтелект України»

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити як такі, що додаються:
 - 1) заявку на проведення всеукраїнського експерименту за темою «Реалізація компетентнісного підходу в науково-педагогічному проекті «Інтелект України» на базі загальноосвітніх навчальних закладів на 2016-2022 роки;
 - 2) програму всеукраїнського експерименту за темою «Реалізація компетентнісного підходу в науково-педагогічному проекті «Інтелект України» на базі загальноосвітніх навчальних закладів на 2016-2022 роки;
 - 3) зміни до Типових навчальних планів для загальноосвітніх навчальних закладів I-II ступенів, які працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України», затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 04 грудня 2014 року № 1439, виклавши їх у новій редакції (додатки 1-4), що запроваджуються з 2017/2018 навчального року.

2. Взяти до уваги, що рішення про роботу за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» навчальний заклад приймає за погодженням з органом управління освітою, якому підпорядковується заклад.

3. Комісії з питань інноваційної діяльності та дослідно-експериментальної роботи з проблем виховання, розвитку дітей та учнівської молоді у загальноосвітніх навчальних закладах Науково-методичної ради з питань освіти заслухати звіт наукових керівників всеукраїнського експерименту про результати першого етапу в червні 2017 року.

4. Департаментам (управлінням) освіти і науки обласних (міських) державних адміністрацій, інститутам післядипломної педагогічної освіти сприяти проведенню всеукраїнського експерименту.

5. ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» здійснювати науково-методичний супровід реалізації завдань всеукраїнського експерименту у базових загальноосвітніх навчальних закладах.

6. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Хобзея П.К.

Міністр

Л. М. Гриневич

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти
і науки України
від 08/11/16 № 1319

Заявка
на проведення всеукраїнського експерименту
за темою «Реалізація компетентнісного підходу
в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України» на базі загальноосвітніх
навчальних закладів
на 2016-2022 роки

Актуальність експерименту. Аксіологічним імперативом розвитку системи освіти України є її модернізація відповідно до цивілізаційних та національних викликів сучасності. Насамперед, це розбудова інформаційного суспільства, в якому основним капіталом і головним ресурсом економіки стають знання, виникнення глобальної цивілізаційної кризи, що виявляється в усіх аспектах людського буття, зародження у світовій економіці 6-го технологічного укладу, ядром якого є конвергенція NBIC-технологій. Ці тенденції розвитку цивілізації в XXI ст. спричинили жорсткі вимоги до національних освітніх систем щодо формування в молодого покоління здатності до ефективної життєдіяльності у світі, якому притаманні риси інноваційності, складності, мінливості та суперечливості.

Водночас найактуальнішими завданнями, що стоять перед Україною, є розбудова правової демократичної держави та громадянського суспільства, створення ефективної ринкової економіки. Їх розв'язання виявляється неможливим без формування в підростаючого покоління українців державницької, громадянської, правової, соціальної, економічної та інших ключових компетентностей.

Сьогодні маємо чітко окреслену законодавчу базу інноваційних перетворень в освітній галузі на засадах компетентнісного підходу.

На теоретико-методологічному рівні феномен компетентнісного підходу в освіті є предметом міждисциплінарних досліджень українських і зарубіжних учених. Як результат, маємо науковий доробок із питань реалізації компетентнісного підходу в освітніх системах (Е. Абель, К. Абромс, Дж. Думас, А. Зольні, С. Клепко С. Кравець, В. Кремень, Т. Кристопчук, О. Локшина, Ж. Майз, О. Овчарук, Л. Пуховська, Дж. Равен, І. Родигіна та ін.), розробки поняттєво-термінологічного апарату компетентнісної освіти (В. Гриньова, І. Зязюн, О. Ковальова, С. Куликовський, В. Луговий, І. П'янковська, О. Слюсаренко, Ж. Таланова та ін.), обґрунтування її психолого-педагогічних засад (І. Бех, Н. Бібік, С. Бондар, Л. Ващенко, О. Овчарук, О. Пометун та ін.), визначення сутності, ієрархії та структури компетентностей (С. Бондар, О. Гулай, Г. Усатенко, Т. Усатенко та ін.), характеристики ключових, загальнопредметних і предметних компетентностей (І. Аршава, Н. Голуб, Р. Девлетов, І. Єрмаков, І. Іванюк, Е. Носенко, Л. Парашенко, С. Петренко, Л. Паламарчук та інші), аналізу окремих аспектів упровадження компетентнісного підходу в національну школу (Е. Воронцова, С. Кириленко, О. Онопрієнко, О. Савченко та ін.).

Проблематика компетентнісно орієнтованої освіти виявляється актуальною й на практичному рівні: нею опікуються такі провідні міжнародні організації, як UNESCO, UNDP, UNICEF, OECD, CE тощо. Так, ще в 1996 р. у Доповіді Міжнародної комісії UNESCO «Освіта. Прихований скарб» було сформульовано чотири системотворні принципи, на яких має ґрунтуватися освіта: навчитися жити разом, навчитися здобувати знання, навчитися працювати, навчитися жити [Delors, J. et al. Learning: The treasure within. — Paris : UNESCO, 1996. — 40 p.].

2006 року Європейський Парламент та Європейська Рада ухвалили «Рекомендацію про ключові компетентності для неперервного навчання», якою було запропоновано для впровадження в державах — членах Європейського Союзу «Європейську довідкову рамку ключових

компетентностей для навчання упродовж життя» (A European Reference Framework of Key Competencies for Lifelong Learning). До ключових компетентностей було віднесено: спілкування рідною мовою; спілкування іноземними мовами; математична компетентність та базові компетентності в галузі науки і техніки; цифрова обчислювальна компетентність; уміння вчитися; соціальна, міжособистісна і громадянська компетентність; ініціативність та підприємливість; культурна освіченість та виразність [European Union. Key Competencies for Lifelong Learning. Recommendation of the European Parliament and to the Council of 18 December 2006 (2006/962/EC) // Official Journal of the European Union. — 2006. — 30 December. — P. I. 394/10 — I. 394/18].

Модернізація національної системи освіти на засадах компетентнісного підходу є домінантою змін і в Україні. При цьому відповідно до проекту нового базового Закону «Про освіту» ключовими для української школи визначено компетентності, співзвучні компетентностям, що входять до «Європейської довідкової рамки ключових компетентностей для навчання упродовж життя»: спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами; компетентності в природничих науках і технологіях; інформаційно-цифрова компетентність; уміння навчатися впродовж життя; спілкування іноземними мовами; математична грамотність; соціальні та громадянські компетентності; загальнокультурна грамотність; екологічна грамотність і здорове життя; підприємливість.

Наголошуючи на вагомому внескові українських і зарубіжних учених та практиків у розробку теоретико-методологічних, методичних і організаційних засад досліджуваного феномена, маємо водночас відзначити, що проблематика компетентнісної освіти академічно здібних і обдарованих учнів (тобто компетентнісної меритократичної освіти) поки що залишається поза увагою як науковців, так і освітян-практиків.

Таким чином, актуальність експерименту зумовлена необхідністю усунення суперечності між нагальною вимогою модернізації системи

меритократичної освіти на засадах компетентнісного підходу та відсутністю теоретико-експериментальних досліджень цього напрямку.

З урахуванням результатів досліджень у царині дидактики компетентнісно орієнтованої школи, а також даних, отриманих нами під час проведення дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського рівня з проблеми «Створення системи супроводження навчання, виховання та розвитку академічно обдарованих дітей молодшого шкільного віку» (накази Міністерства освіти і науки України від 30 грудня 2008 р. № 1218 «Про проведення дослідно-експериментальної роботи на базі навчально-виховного комплексу № 169 м. Харкова»; від 10 липня 2012 р. № 797 «Про продовження впровадження науково-педагогічного проекту «Інтелект України» в практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів України»; від 4 грудня 2014 р. № 1439 «Про завершення апробації навчально-методичного забезпечення початкової школи за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» та розроблення і впровадження проекту в основній школі загальноосвітніх навчальних закладів»), ця суперечність може бути конкретизована як система взаємопов'язаних протиріч між:

➤ необхідністю створення дидактичної технології реалізації компетентнісного підходу в науково-педагогічному проекті «Інтелект України» як органічної єдності її концептуального, цільового, змістового, процесуально-діяльнісного, контроль-коригувального, оцінно-результативного компонентів та невизначеністю теоретико-методологічних і методичних основ компетентнісно орієнтованої освіти академічно здібних і обдарованих учнів;

➤ доцільністю впровадження означеної дидактичної технології в практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів науково-педагогічного проекту «Інтелект України» на засадах комплексно-цільового підходу та нерозробленістю нормативного, організаційного та моніторингового забезпечення даного процесу;

➤ провідною роллю вчителя в інноваційних перетвореннях в освіті та недостатнім рівнем теоретико-методичного, організаційного і моніторингового супроводження процесу їх становлення як суб'єктів компетентнісно орієнтованої освіти учнів, які навчаються науково-педагогічним проектом «Інтелект України»;

➤ важливою роллю батьків у вихованні компетентної особистості та невизначеністю теоретичних і організаційних засад взаємодії педагогів із батьківською громадою з питань розбудови компетентнісно-орієнтованої школи.

Зазначене й обумовило вибір теми нашого експерименту — **«Реалізація компетентнісного підходу в науково-педагогічному проекті «Інтелект України».**

Мета дослідження — теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка дидактичної технології реалізації компетентнісного підходу в науково-педагогічному проекті «Інтелект України».

Відповідно до проблеми та мети сформульовано основні завдання дослідження:

1. Вивчити стан розробленості досліджуваної проблеми в нормативно-правовому полі, педагогічній теорії та практиці. Здійснити теоретичне узагальнення основних підходів до її розв'язання на нормативно-законодавчому, теоретичному та емпіричному рівнях.

2. Визначити теоретико-методологічні та методичні основи реалізації компетентнісного підходу в науково-педагогічному проекті «Інтелект України» як складного соціально-педагогічного феномена, що вимагає вивчення з позицій системного підходу.

3. Теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити дидактичну технологію реалізації компетентнісного підходу в науково-педагогічному проекті «Інтелект України».

4. Розробити та експериментально перевірити комплексно-цільову програму впровадження авторської дидактичної технології в практику роботи

загальноосвітніх навчальних закладів, які впроваджують науково-педагогічний проект «Інтелект України».

5. Здійснити апробацію авторської технології та комплексно-цільової програми її реалізації.

Об'єкт дослідження — навчально-виховний процес у загальноосвітніх навчальних закладах, які працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України».

Предмет дослідження — дидактична технологія реалізації компетентнісно-орієнтованого підходу в науково-педагогічному проекті «Інтелект України».

Провідною ідеєю дослідження є положення про те, що модернізація системи освіти академічно здібних і обдарованих учнів на засадах компетентнісного підходу є одним із визначальних чинників реалізації завдань освіти, виховання та розвитку майбутньої інтелектуальної еліти нації, а також передумовою їх становлення як суб'єктів успішної життєдіяльності.

Складність і багатоплановість досліджуваної проблеми обумовили необхідність реалізації провідної ідеї на засадах системного підходу, що й спричинило особливості **концепції дослідження**, яка охоплює два взаємопов'язані концепти.

Методологічний концепт презентує результати вивчення досліджуваного феномена на філософському, загальнонауковому, конкретно науковому та технологічному рівнях методології пізнання педагогічних процесів і явищ. Він є органічною єдністю основних положень сучасної філософії освіти (В. Андрущенко, В. Бех, В. Кремень, Л. Рижак та ін.), компетентнісного (І. Бех, Н. Бібік, С. Бондар, Л. Ващенко, Е. Воронцова, Дж. Думас, А. Зольні, В. Кремень, Т. Кристопчук, О. Локшина, Ж. Майз, О. Овчарук, О. Онопрієнко, О. Пометун, Л. Пуховська, Дж. Равен, І. Родигіна, О. Савченко та ін.), системного (В. Андреев, В. Афанасьєв, В. Беспалько, Б. Гершунський, У. Ешбі, Т. Ільїна, М. Каган, С. Оптнер,

В. Тюхтін, Е. Юдін та ін.), синергетичного (Г. Васянович, А. Євтодок, С. Клепко, В. Кремень, В. Кушнір, В. Лутай, С. Цикін, О. Чалий, Г. Шефер та ін.), особистісно-діяльнісного (А. Балл, І. Бех, А. Губа, О. Попова, та інші) та технологічного підходів (І. Богданова, В. Євдокимов, О. Кияшко, М. Кларін, М. Кларк, Л. Кондрашова, Б. Лихачов, М. Мисливець, В. Монахов О. Пехота, Е. Рангелова, Г. Селевко, В. Сластьонін, Ю. Татур, Н. Щуркова та ін.), конкретизованих стосовно проблемного поля дослідження за допомогою таких ключових ідей:

Компетентнісна освіта академічно здібних і обдарованих учнів початкової школи має втілювати в життя основні положення компетентнісного підходу та забезпечувати формування в них ключових, загальнопредметних і предметних компетентностей.

Компетентнісна освіта академічно здібних і обдарованих учнів має ґрунтуватися на постнекласичній парадигмі освіти, аксіологічними імперативами якої є гуманістичні пріоритети, культуроцентричність, що репрезентує такі типові риси культурної особистості, як духовність, національна самосвідомість і культурна толерантність, а також створення умов для самоактуалізації й творчої самореалізації особистості в складному, нелінійному, нестабільному світі.

Компетентнісна освіта академічно здібних і обдарованих учнів має розглядатися з позицій системного підходу як системний феномен, що функціонує та розвивається відповідно до принципів системного підходу, зокрема, принципів органічної єдності педагогічної системи й середовища, цілеспрямованості, рівноважної відповідності, оптимальності, зворотного зв'язку, єдності програмованого, рефлексивного та адаптивного видів управління тощо.

Реалізація принципів системного підходу до компетентнісної освіти академічно здібних і обдарованих учнів виявляється можливою за умов створення відповідної дидактичної технології.

Компетентнісна освіта академічно здібних і обдарованих учнів має розглядатися з позицій синергетичного підходу як нелінійна система відкритого типу, здатна до самоорганізації. Відкритість освіти виявляється в доцільності її розбудови на основі органічного поєднання різних методологій і підходів, освітніх технологій і методик, а також їх компонентів; нелінійність — у необхідності конструювання освітньої системи як гнучкого багатоваріантного системного утворення з правом вибору суб'єктами педагогічного процесу одного/декількох варіантів здобуття освіти, у тому числі й за індивідуальною траєкторією навчання; здатність до самоорганізації — в переважанні технологій інтерактивного навчання, підвищення ролі самоосвіти.

Компетентнісна освіта академічно здібних і обдарованих учнів має розглядатися з позицій особистісно-діяльнісного підходу як система, що функціонує й розвивається відповідно до основних положень парадигми особистісно орієнтованої освіти та діяльнісного підходу, зокрема принципів гуманістичної, особистісної та діяльнісної спрямованості освіти.

Теоретичний концепт є результатом наукової рефлексії теоретичних аспектів феномена компетентнісної освіти (І. Бех, Н. Бібік, С. Бондар, Л. Ващенко, І. Зязюн, О. Ковальова, С. Куликовський, В. Луговий, О. Овчарук, О. Пометун, І. П'янковська, О. Слосаренко, Ж. Таланова та ін.), ідеї про доцільність реалізації компетентнісного підходу з позицій педагогіки розвитку (І. Бех та ін.), концепції меритократичної освіти (Д. Белл, Т. Веблен та ін.), основних положень теорії конструювання змісту шкільної освіти (А. Бойко, О. Богуш, І. Зайченко, Н. Мойсенюк, Л. Пироженко, О. Пометун, О. Савченко, Н. Ткачова, В. Ягупов та ін.).

Теоретичний концепт дослідження містить такі ключові ідеї:

Під компетентнісним розуміємо підхід, який ґрунтується на визнанні метою освіти становлення учня як суб'єкта життєдіяльності завдяки сформованості системи взаємопов'язаних ключових, загальнопредметних і

предметних компетентностей. Компетентність трактуємо як інтегровану якість особистості, що характеризує досвідченість суб'єкта в певній галузі.

Реалізація компетентнісного підходу в освіті має забезпечувати формування в суб'єктів навчання системи компетентностей вищого рівня, які виявляються в здатності людини до практичного перетворення дійсності для задоволення матеріальних і духовних потреб особистості й суспільства, та являють собою органічну єдність наукової орієнтувальної основи дії (знань), умінь, навичок, цінностей і ставлень.

Формування в суб'єктів навчання компетентностей вищого рівня виявляється можливим лише в контексті педагогіки розвитку за умов узгодження цілей і завдань компетентнісного підходу з ідеями особистісно орієнтованого та діяльнісного підходів.

З метою реалізації ідей педагогіки розвитку в повному обсязі компетентнісна освіта академічно здібних і обдарованих учнів має здійснюватися на засадах концепції меритократичної освіти, в якій складовими «формули успіху» виховання інтелектуальної еліти нації є:

- примат розуму й здібностей над походженням, майновим і соціальним станом учнів;
- створення системи пошуку та відбору академічно здібних і обдарованих учнів;
- створення мережі спеціальних класів для навчання та виховання академічно здібних та обдарованих учнів;
- створення системи підготовки і перепідготовки фахівців, які працюють із цим контингентом учнів;
- належне фінансування за рахунок як бюджетних, так і позабюджетних джерел;
- створення спеціальних структур із питань роботи з академічно здібними та обдарованими учнями, заснованих як на державних, так і громадських засадах.

блоків-напрямів, орієнтованих на формування в них усіх структурних компонентів компетентностей як інтегральних якостей особистості, що містять наукову орієнтувальну основу дії (знання), уміння, навички, цінності та ставлення.

Методи дослідження. Для розв'язання завдань і перевірки гіпотези були використані такі методи дослідження: теоретичні: *аналіз* — для вивчення нормативних документів в освітній галузі, наукової та методичної літератури з теми дослідження, а також досвіду функціонування загальноосвітніх навчальних закладів із метою встановлення рівня практичного розв'язання досліджуваної проблеми; *узагальнення* — для визначення поняттєво-термінологічного апарату дослідження, формулювання його концептуальних положень і висновків; *моделювання* — із метою розробки дидактичної технології реалізації компетентнісного підходу в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України»; *емпіричні* (спостереження за навчально-пізнавальною діяльністю учнів, анкетування, тестування, інтерв'ювання, бесіди, незалежне оцінювання — з метою визначення рівня сформованості в учнів початкової школи ключових, загальнопредметних і предметних компетентностей; педагогічний експеримент — із метою виявлення ефективності розробленої авторської дидактичної технології; *методи математичної статистики* — (статистична обробка даних, графічне відображення результатів, перевірка статичної гіпотези дослідження) — для кількісного та якісного аналізу результатів дослідно-експериментальної роботи та встановлення їх вірогідності.

Наукова новизна експериментальної роботи полягатиме у тому, що:

- *вперше* буде розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено дидактичну технологію реалізації компетентнісного підходу в науково-педагогічному проєкті «Інтелект України», а також комплексно-цільову програму впровадження цієї технології в практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів науково-педагогічного проєкту «Інтелект України»; визначено взаємозв'язок між компетентнісним та іншими

Очікувані результати експерименту:

Нормативно-правове забезпечення процесу модернізації системи середньої загальної освіти на засадах компетентнісного підходу.

Розроблення і впровадження (апробація):

Типових навчальних планів, навчально-методичного забезпечення функціонування компетентнісно - орієнтованої школи;

навчальних програм підвищення кваліфікації менеджерів освіти та вчителів проектних класів із питань модернізації системи середньої загальної освіти на засадах компетентнісного підходу.

Активізація зусиль науковців щодо теоретико-методологічного забезпечення процесу модернізації системи середньої загальної освіти на засадах компетентнісного підходу.

Розповсюдження вітчизняних і зарубіжних новітніх освітніх теоретичних розробок, здобутків учителів-новаторів та вчителів-експериментаторів.

Ефективна реалізація мети і завдань всеукраїнського експерименту виявляється можливою за умови раціонального використання фінансових, технологічних, інформаційних, матеріальних, інтелектуальних та інших ресурсів держави, а також позабюджетних коштів, не заборонених законодавством України.

**Організаційно-кадрове забезпечення
всеукраїнського експерименту**

Управління експериментом буде здійснюватись Науково-методичною радою з організації та проведення дослідно-експериментальної роботи з досліджуваної проблеми.

Функції Науково-методичної ради:

1. Планування, організація та моніторинг дослідно-експериментальної роботи.
2. Організація науково-методичного супроводу експерименту
3. Контроль за ходом здійснення дослідно-експериментальної роботи.

4. Контроль за впровадженням в педагогічну практику результатів експерименту.

Склад Науково-методичної ради:

Гавриш І. В. — науковий керівник експерименту (тел. 093-40-83-090) доктор педагогічних наук, професор Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

Ткачов А. С. — науковий керівник експерименту, кандидат педагогічних наук, докторант Харківського педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

Бех І. Д. — науковий консультант експерименту, доктор психологічних наук, дійсний член НАПН України, директор Інституту проблем виховання НАПН України.

Гриньова В.М. — науковий консультант експерименту, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики професійної освіти Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Кириленко С. В. — науковий консультант експерименту, кандидат педагогічних наук, доктор філософії, начальник відділу дослідження підготовки вчителів ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»,.

Кіян О. І. — координатор експерименту, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу дослідження підготовки вчителів ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти».

Даниленко Г. М. — доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри гігієни та соціальної медицини Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Єресько О.В. — здобувач кафедри педагогіки Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Холтобіна О. У. — кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики професійної освіти Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

Виконавці:

Щербаков О. Ф. — директор Харківської гімназії № 169 Харківської міської ради, відмінник освіти України, голова Асоціації директорів загальноосвітніх навчальних закладів — учасників науково-педагогічного проекту «Інтелект України»;

Щербакова О. О. — кандидат психологічних наук, науковий співробітник ДУ «Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків НАМН України»;

Булахова Л. М. — учитель вищої категорії, учитель-методист, заступник директора Харківської гімназії № 169;

Жук Г. О. — учитель вищої категорії, учитель-методист Харківської гімназії № 169;

Ковальчук В. І. — завідувач відділу управління освітою та координації методичної роботи комунального вищого навчального закладу «Вінницька академія неперервної освіти»;

Гонтаровська Н. Б. — доктор педагогічних наук, завідувач Дніпровського регіонального центру Інституту обдарованої дитини НАПН України;

Ватковська М. Г. — кандидат філософських наук, проректор Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Капінус Н. О. — методист відділу початкової освіти Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Бачинська Є. М. — кандидат педагогічних наук, проректор з науково-методичної роботи комунального вищого навчального закладу «Київська академія неперервної освіти»;

Пастушенко Н. М. — кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-педагогічної роботи Львівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Хорів А. В. — методист кафедри теорії й методики дошкільної та початкової освіти Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Мельник Н. А. — кандидат педагогічних наук, проректор із науково-методичної роботи Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Андрійчук В. В. — методист кабінету дошкільної, початкової, інклюзивної та корекційної освіти Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Ханзель Ж. І. — завідувач відділу роботи з обдарованими дітьми Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти;

Гуменюк В. В. — кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри менеджменту та освітніх технологій Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Орловська Н. М. — методист Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Науковий керівник

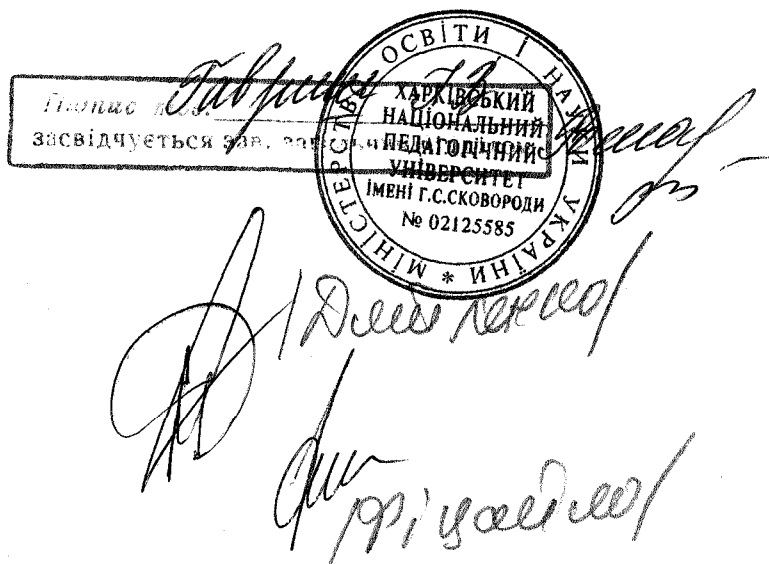

І.В. Гавриш

Координатор

О.І. Кіян

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти
і науки України
від «06» 11 2016 № 1319

Програма
всеукраїнського експерименту
за темою «Реалізація компетентнісного підходу
в науково-педагогічному проекті «Інтелект України»
на базі загальноосвітніх навчальних закладів
на 2016-2022 роки

№ п/п	Зміст заходів	Строк виконання	Відповідальні	Очікувані результати
1	2	3	4	5
1.1.	Розробити угоди з партнерами -- учасниками експерименту (ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України, Інститут проблем виховання, ДУ «Інститут охорони здоров'я дітей та підлітків» НАМН України,, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, а також ЗНЗ — учасники проекту «Інтелект України»)	До 1-го грудня 2016 р.	Наукові керівники	Науковий супровід експерименту, забезпечення діяльності щодо створення наукових розробок, участь у щорічних науково-педагогічних заходах, щорічних науково-практичних конференціях, проведення яких спрямовано на виконання завдань дослідження
1.2.	Розробити Концепцію модернізації	До 1-го	Наукові	Концепція модернізації

	початкової та основної школи в науково-педагогічному проекті «Інтелект України» на засадах компетентнісного підходу	січня 2017 р.	керівники, члени Науково-методичної ради	початкової та основної школи в науково-педагогічному проекті «Інтелект України» на засадах компетентнісного підходу
1.3.	Розробити дидактичну технологію реалізації компетентнісного підходу в початковій та основній школі науково-педагогічного проекту «Інтелект України» та комплексно-цільову програму її впровадження в практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів	До 1-го березня 2017 р.	Наукові керівники, члени Науково-методичної ради	1. Дидактична технологія реалізації компетентнісного підходу в початковій та основній школі науково-педагогічного проекту «Інтелект України» 2. Комплексно-цільова програма впровадження авторської технології в практику роботи 1-4-х загальноосвітніх навчальних закладів
1.4.	Поінформувати освітянську громаду про концепцію експерименту, терміни його реалізації; ознайомити з дидактичною технологією реалізації компетентнісного підходу в початковій та основній школі науково-педагогічного проекту «Інтелект України» та програмою її впровадження в практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів	До 1-го квітня 2017 р.	Наукові керівники, члени Науково-методичної ради	Поширення в освітньому середовищі інформації про початок експерименту, його суть та терміни реалізації
1.5.	Спланувати хід педагогічного експерименту в базових загальноосвітніх навчальних закладах	До 1-го травня 2017 р.	Наукові керівники, члени Науково-методичної ради, керівники ЗНЗ	Утвердження Концепції всеукраїнського експерименту та термінів її реалізації

1.6.	Організувати тематичні навчання (курси, семінари, практичні заняття тощо) для спеціальної підготовки вчителів проектних класів ЗНЗ — учасників науково-педагогічного проекту «Інтелект України» та інших учасників експерименту	Червень 2017 р. — червень 2020 р.	Наукові керівники, члени Науково-методичної ради, керівники ЗНЗ	Кваліфікований кадровий ресурс із реалізації напрямів та завдань всеукраїнського експерименту
1.7.	Підготувати та провести всеукраїнську науково-практичну конференцію «Проблеми та перспективи реалізація компетентнісного підходу в науково-педагогічному проекті «Інтелект України»»	Жовтень 2019 р.	Наукові керівники, члени Науково-методичної ради, керівники ЗНЗ	Обговорення теоретичних аспектів та проблем практичної реалізації завдань експерименту, презентація річних звітних матеріалів учасників експерименту
1.8.	Забезпечувати систематичне інформування учасників дослідження та освітянської спільноти про хід реалізації завдань експерименту	Упродовж проведення експерименту	Науковий керівник, члени науково-методичної ради	Поширення інформації про хід виконання Програми експерименту та його результативність

2. Нормативно-правове забезпечення

2.1.	Розробити та затвердити в установленому порядку нормативно-правову базу проведення експерименту, в тому числі: «Концепцію реалізації компетентнісного підходу в науково-педагогічному проекті «Інтелект України»; «Програму всеукраїнського експерименту за темою «Реалізація компетентнісного підходу в науково-педагогічному проекті «Інтелект України» на базі загальноосвітніх	Упродовж проведення експерименту	Наукові керівники, члени Науково-методичної ради	Нормативно-правове забезпечення всеукраїнського експерименту
------	--	----------------------------------	--	--

	навчальних закладів — учасників Проекту на 2016-2022 роки; «Типові навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів I-го ступеня, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України»,			
2.2.	Підготувати пакет документів щодо надання навчально-методичним комплексам для проектних класів відповідного грифа МОН України	Упродовж проведення експерименту	Наукові керівники, члени Науково-методичної ради	Розширення нормативно-правової бази експерименту
III. Навчально-методичне забезпечення				
3.1	Теоретично обґрунтувати, розробити та експериментально перевірити ефективність навчально-методичних комплектів для компетентнісно-орієнтованої освіти учнів	Упродовж проведення експерименту	Наукові керівники, члени Науково-методичної ради	Створення навчально-методичних комплектів для компетентнісно орієнтованої освіти учнів проектних класів
3.2.	Розробити інструктивно-методичні рекомендації для учасників експерименту	Упродовж проведення експерименту	Члени Науково-методичної ради	Інструктивно-методичні рекомендації для учасників експерименту
3.3.	Забезпечити учасників експерименту науково-методичною, навчально-методичною літературою та іншими дидактичними матеріалами за тематикою експерименту	Упродовж проведення експерименту	Наукові керівники, члени Науково-методичної ради	Науково-методичне, навчально-методичне забезпечення експерименту
3.4.	Забезпечити проведення для учасників експерименту on-line лекцій, вебінарів, консультацій, форумів, конференцій із метою їхньої підготовки до проведення експерименту	Упродовж проведення експерименту	Члени Науково-методичної ради	Розроблена та апробована система надання освітніх послуг щодо підвищення рівня професійної майстерності учасників експерименту шляхом організації їхньої дистанційної

				освіти
3.5.	Розробити та опублікувати серію навчально-методичних посібників із проблеми «Модернізація системи середньої загальної освіти на засадах компетентнісного підходу»	До 1 січня 2022 р.	Наукові керівники, члени Науково-методичної ради	Поширення інноваційного досвіду та висвітлення перспектив реалізації компетентнісного підходу в початковій та основній школі
IV. Дослідно-експериментальна робота на базі проектних класів науково-педагогічного проекту «Інтелект України»				
	I етап :			
4.1.	Скласти програму діагностики реалізації компетентнісного підходу в проектних класах науково-педагогічного проекту «Інтелект України», що містить: <ul style="list-style-type: none"> ➤ об'єкти вимірювання, його критерії та показники; ➤ методи вимірювання; ➤ факторно-критеріальну модель оцінки ступеня реалізації компетентнісного підходу в проектних класах; ➤ якісну характеристику рівнів реалізації компетентнісного підходу в проектних класах 	До 1-го грудня 2016 р.	Наукові керівники, члени Науково-методичної ради	Програма діагностики реалізації компетентнісного підходу в проектних класах науково-педагогічного проекту «Інтелект України»
4.2.	Обрати експериментальні та контрольні класи, які будуть брати участь в педагогічному експерименті	До 1 червня 2017 р.	Наукові керівники	Сформовані експериментальна та контрольна вибірки

4.3.	Визначити первинний рівень реалізації компетентнісного підходу в експериментальній та контрольній вибірках	До 15 лютого 2017 р.	Наукові керівники, керівники ЗНЗ	Отримання на констатувальному етапі експерименту даних про стан реалізації компетентнісного підходу в експериментальній та контрольній вибірках
4.4.	Здійснити узагальнення отриманих результатів щодо реалізації компетентнісного підходу в проектних класах науково-педагогічного проекту «Інтелект України» на констатувальному етапі педагогічного експерименту, підготувати та надрукувати відповідний аналітичний збірник	До 1 січня 2017 р.	Наукові керівники, члени Науково-методичної ради	Видання аналітичного збірника з питань реалізації компетентнісного підходу в проектних класах науково-педагогічного проекту «Інтелект України»
4.5	Підбити підсумки I етапу дослідно-експериментальної роботи	Червень 2017 року		
	II етап			
4.5.	Провести формувальний етап педагогічного експерименту	2017-2021 навчальні роки	Наукові керівники, члени Науково-методичної ради, керівники ЗНЗ	Експериментальна апробація Типових навчальних планів і навчальних методичних комплектів для окремих навчальних предметів, що вивчаються в початковій і основній школі.

	III етап			
4.6.	Провести контрольний етап педагогічного експерименту, здійснити перевірку статистичної гіпотези дослідження, узагальнити отримані експериментальні дані	До 1-го липня 2021 р.	Наукові керівники, члени Науково-методичної ради	Звіт за підсумками проведення експерименту
	IV етап			
4.7.	Презентувати результати реалізації завдань експерименту під час науково-методичних заходів	Упродовж 2021 - 2022 н. р.	Науковий керівник, члени науково-методичної ради	Презентація результатів реалізації завдань експерименту
4.8.	Здійснювати моніторинг ефективності дидактичної технології реалізації компетентнісного підходу в науково-педагогічному проекті «Інтелект України» та комплексно-цільової програми її впровадження в практику роботи експериментальних проектних класів та їх коригування відповідно до результатів моніторингу та висновків експертів	Упродовж 2021 - 2022 н. р.	Наукові керівники, члени Науково-методичної ради	Удосконалення технології реалізації компетентнісного підходу в науково-педагогічному проекті «Інтелект України» та комплексно-цільової програми її впровадження в практику роботи експериментальних проектних класів

4.9.	Узагальнити результати експерименту. Сформулювати висновки, розробити та реалізувати програму практичного впровадження результатів експерименту, яка б містила нормативне, науково-методичне, кадрове та організаційне забезпечення	До 1-го серпня 2022 р.	Наукові керівники	Узагальнення результатів і визначення подальшого розвитку експерименту
4.10.	Підготувати звіт за результатами педагогічного експерименту	До 1-го серпня 2022 р.	Наукові керівники	Оприлюднення результатів педагогічного експерименту
V. Підготовка педагогічних кадрів				
5.1.	Забезпечити організацію навчання учасників експерименту щодо реалізації компетентнісного підходу в проектних класах науково-педагогічного проекту «Інтелект України»	Упродовж проведення експерименту	Наукові керівники, керівники ЗНЗ	Формування готовності учасників експерименту до модернізації навчально-виховного процесу на засадах компетентнісного підходу
5.2.	Організувати роботу творчих (проблемних, динамічних) груп педагогічних працівників за напрямками експерименту	Упродовж проведення експерименту	Наукові керівники	Підготовка вчителів до інноваційної діяльності в умовах всеукраїнського експерименту
5.3.	Запровадити систему організаційно-методичної, консультативно-роз'яснювальної роботи серед керівних та педагогічних кадрів загальноосвітніх навчальних закладів, батьків щодо забезпечення психолого-педагогічного супроводу дітей, які навчаються за науково-педагогічним проектом «Інтелект України»	Упродовж проведення експерименту	Наукові керівники, члени Науково-методичної ради	Система організаційно-методичної, консультативно-роз'яснювальної роботи серед керівних та педагогічних кадрів ЗНЗ, батьків щодо забезпечення психолого-педагогічного супроводу дітей, які навчаються за науково-педагогічним проектом «Інтелект України»

5.4.	Створити єдиний ресурсний банк даних як інформаційно-комунікаційну мережу підтримки і надання адресної допомоги педагогічним працівникам в процесі реалізації завдань експерименту	Упродовж проведення експерименту	Наукові керівники члени Науково-методичної ради	Створення ресурсного забезпечення дослідження
5.5.	Організувати постійно діючий семінар «Психологічна культура вчителя в компетентнісно-орієнтованій школі»	Упродовж проведення експерименту	Наукові керівники, члени Науково-методичної ради	Психологічний супровід становлення вчителя як суб'єкта компетентнісно-орієнтованої школи
VI. Діагностичне забезпечення. Комплексний моніторинг				
6.1.	Розробити систему моніторингу щодо визначення ефективності дидактичної технології реалізації компетентнісного підходу в науково-педагогічному проекті «Інтелект України» та комплексно-цільової програми її впровадження в практику роботи загальноосвітніх навчальних закладів	До 1-го грудня 2016 р.	Наукові керівники, члени Науково-методичної ради	Створення діагностичного інструментарію щодо визначення ефективності компетентнісно орієнтованих: навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах ; навчально-методичних комплектів з окремих навчальних предметів; системи медико-психологічного супроводу проекту
6.2.	Провести планові моніторингові дослідження за такими змістовими складовими: педагогічною, медико-психологічною та соціальною	Упродовж проведення експерименту	Наукові керівники, члени Науково-методичної ради	Моніторинговий супровід дослідження

6.3.	Створити систему психодіагностичних досліджень, спрямованих на супровід учнів	До квітня 2017 р.	Члени Науково-методичної ради	Створення медико-психологічної системи супроводу учнів експериментальних проектних класів
VII. Інформаційно-технічне забезпечення				
7.1.	Забезпечити проектні класи необхідними технічними засобами навчання, наочними посібниками, навчально-методичною літературою	Упродовж проведення експерименту	Наукові керівники, керівники ЗНЗ	Матеріально-технічне забезпечення навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах
7.2.	Підготувати до друку навчальні посібники, навчально-методичні матеріали з питань реалізації завдань експерименту	Упродовж проведення експерименту	Наукові керівники, члени Науково-методичної ради	Навчально-методичне забезпечення навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах
7.3.	Забезпечити оприлюднення матеріалів реалізації експерименту через засоби масової інформації та фахові періодичні видання	Упродовж проведення експерименту	Наукові керівники, члени Науково-методичної ради	Забезпечення відкритості ходу і результатів експерименту
VIII. Робота з громадськими організаціями, об'єднаннями та засобами масової інформації				
8.1	Підписати Угоди про співпрацю з громадськими організаціями та об'єднаннями освітнього, здоров'язбережувального та патріотичного спрямування	До грудня 2016 р.	Наукові керівники	Забезпечення співпраці з громадськими організаціями та об'єднаннями

8.2.	Розробити та погодити спільний план роботи Науково-методичної ради та громадських організацій і об'єднань освітнього, здоров'язбережувального та патріотичного спрямування щодо участі в експерименті	До 1 січня 2017 р.	Наукові керівники	Спільний план роботи Науково-методичної ради та громадських організацій і об'єднань освітнього, здоров'язбережувального та патріотичного спрямування щодо участі в експерименті
8.3.	Організувати та провести спільні з громадськими організаціями та об'єднаннями заходи за темою дослідження	Упродовж проведення експерименту	Наукові керівники	Підвищення ефективності експерименту завдяки координації зусиль
8.4.	Звітувати перед громадськістю та представниками засобів масової інформації про результати та хід реалізації завдань експерименту	Упродовж проведення експерименту	Наукові керівники	Оприлюднення результатів реалізації завдань експерименту
IX. Міжнародне співробітництво				
9.1	Брати участь у роботі міжнародних науково-практичних конференцій, круглих столів тощо	Упродовж проведення експерименту	Наукові керівники	Використання міжнародного досвіду супроводу інноваційних процесів в освітні, обмін делегаціями, проведення конференцій, педагогічних мостів, круглих столів в on-line режимі

Науковий керівник

Координатор

І.В. Гавриш

О. І. Кіян